

Politologisk grundkursus – forelæsningsnoter

Indholdsfortegnelse

Det politologiske grundkursus	3
Indledende forelæsning: Af Lektor: Mads Peter Klindt	3
Lektion 1, Lektor Jørgen Goul Andersen – Politik som magt.....	5
Lektion 2, Lektor Mads Peter Klindt: Nation og Nationalisme.	12
<i>Kap 3: Politik og staten</i>	<i>12</i>
Lektion 3, Lektor Mads Peter Klindt - Offentlig forvaltningspolitik og implementering af politik.....	15
Lektion 4 Lektion 5, Lektor: Simon Laumann Jørgensen – Demokrati og legitimitet	23
, modul 3, Lektor: Jørgen Goul Andersen – Velfærdstaten	23
Lektion 5, Lektor: Simon Laumann Jørgensen – Demokrati og legitimitet	28
Lektion 6, modul 3, Lektor Simon Laumann Jørgensen – Politiske ideer og ideologier	34
<i>Kap 2: Politiske ideer og ideologier.....</i>	<i>34</i>
Lektion 7, modul 3, Lektor: Jørgen Goul Andersen: Partier, og partisystemer, partiadfærd.....	39
<i>Kap 10 Partier og partisystemer</i>	<i>39</i>
<i>Kåre Strøm: "A behavioral theory of competitive political parties", American Journal of Political Science, vol.34 (2), pp. 565-98.....</i>	<i>39</i>
Lektion 8, modul 3, Lektor Jørgen Goul Andersen: Valg og vælgeradfærd.....	46
<i>Kap 9.....</i>	<i>46</i>
<i>Gallagher, Michael (2017). "Elections and Referendums", pp. 173-187 i Daniele Caramani (ed.), Comparative Politics. Oxford: Oxford University Press.....</i>	<i>46</i>
Lektion 9, modul 3, Lektor Birgitte Egeskov Jensen – Politisk kultur og tillid	53
<i>Kap 7 Politik, samfund og identitet + S. 172-177</i>	<i>53</i>
<i>Larsen, C.A. (2015): Universalisme og social tillid. I: Larsen, C.A. & Andersen, J.G. (2015): Den universelle velfærdsstat- Funktionsmåde, folkelig opbakning og forandring. Frydenlund Academic, s. 74-88.....</i>	<i>53</i>
<i>Larsen, C.A. (2014): Velfærdsstat, solidaritet og bundgrupperne. In: Nissen, A.P. & Harder, M (red.) (2014): Socialt arbejde – Integration, magt og refleksion i en foranderlig verden.</i>	<i>53</i>
<i>Hedegaard, T.F. (2015): Universalisme og betydning af nærhed til modtagergrupperne.....</i>	<i>53</i>
<i>I: Larsen, C.A. & Andersen, J.G. (2015): Den universelle velfærdsstat- Funktionsmåde, folkelig opbakning og forandring. Frydenlund Academic, s. 131-142.....</i>	<i>53</i>

Megatrends:

Emner, problemer og situationer, der sætter diskursen for den politiske dagsorden.

Højere-populismen: Politikere der bryder med den traditionelle højre/venstre skala, men som ofte har sin helt egen version af politik, personlighed og handlekraft.

Eksempler på megatrends:

- Flygtningekrisen
- Klimadebatten
- Den digitale revolution/ singularitet
- Økonomisk gældsættelse.

Der er sammenhæng mellem de forskellige trends, og det er det der gør at utilfredsheden med disse trends fører til at man vælger en politiker såsom Donald Trump, Le pen.

Lektion 1, Lektor Jørgen Goul Andersen – Politik som magt.

- Heywood, Andrew (2013) *Politics*, London: Palgrave,,: Kap 1, 3 og 5

Hvad er politik:

Der er mange begreber, der falder ind under begrebet politik: Politics, Polity og Policy

Man kan afgrænse politik til det mellem staten og magten. Der er ligeledes Eastons definition:

Autoritativ værdifordeling for et samfund, det handler om fastsættelse og fordeling af værdier.

E. Rasmussens præcisering: Fastsættelse af værdier og fordeling af disse med gyldighed for et samfund.

Staten/regeringsapparatet: Staten er ikke velegnet til at beskrive hvad politik er.

Government vs governace.

Man skal se på de institutioner gennem hvilke politiske beslutninger faktisk træffes.

Man skal kigge nærmere på det politiske aspekt og de handler der ligger bag de værdifordelinger der sker i samfundet.

Magten: Karl Marx → Politik er en klassekamp, klasserne er funderet i økonomien, det høje og de lave klasser. Det er igennem økonomien at klasseundertrykkelsen finder sted. Heywood → På den ene side har vi staten og den side har vi civilsamfundet, dog ser vi i dag civilsamfundet som stat, marked, civilsamfund. Der er sjældent en konflikt, hvor der ikke er et aspekt af klassekamp- dog kan de ikke reduceres helt ned til kun en klassekamp.

Politikken fortsætter ind i patriarkalske familiestrukturer → Det ligger ikke uden for politik, det er politik. Den enkeltes opførelse er led i et kollektivt opgør mod strukturerne i hele samfundet, klasserne ville forsvinde og patriarkatet ville forsvinde.

Magtbegreber:

Magt kan være et netværk → Hvem har forbindelser til hvem, hvordan bruges de og hvad får de ud af dette netværk.

Magt som **besiddelse** (ressourcer) vs magt som **relation** (får nogen til at gøre noget, de ellers ikke ville have gjort) → Netværk kan være en vigtig ressource, men den skal bruges korrekt.

Det er en ressource blandt mange. Hvordan bruges den – og bruges den politisk?

Fare for niveaufejlslutninger

- især atomistiske fejlslutninger fra mikro til makro

Man går for hurtigt fra micro til makro.

- fx. hvis en gruppe trues, er det ofte de stærkeste, der reagerer – det kan give alvorlige fejlfortolkninger i behaviouralistiske hjerner.

- Trump: Mest marginaliserede *communities*, men ikke mest marginaliserede *individer* inden for disse communities

- fx. social kapital og foreningsliv. Næsten ingen korrelation på individniveau. Men næsten perfekt korr. på lande-niveau

- fx danske vælgere stemmer ud fra samfundsøkonomiske vurderinger, ikke privatøkonomiske. Men *valgresultater* korrelerer mest med aggregerede privatøkonomiske vurderinger – ikke samfundsøkonomiske.

Fare for statistisk / konservativ bias

- fx. kønsforskelle i politisk deltagelse blev let set som naturlov ("sådan er det jo" ...)
- spurgte ikke: Hvordan kan disse skrækkelige forskelle *elimineres*
- Det *kunne* de for øvrigt!

Begreber, modeller idealtyper, analyseskeamer, teorier, approaches, paradigmer.

*Helt afgørende for videnskab er, at vi **definerer vore begreber præcist**.

*Vildt forskellige termer kan nogle gange referere til samme underliggende begreb → Kært barn har mange navne.

*Samme term kan undervitden referere til vidt forskellige begreber

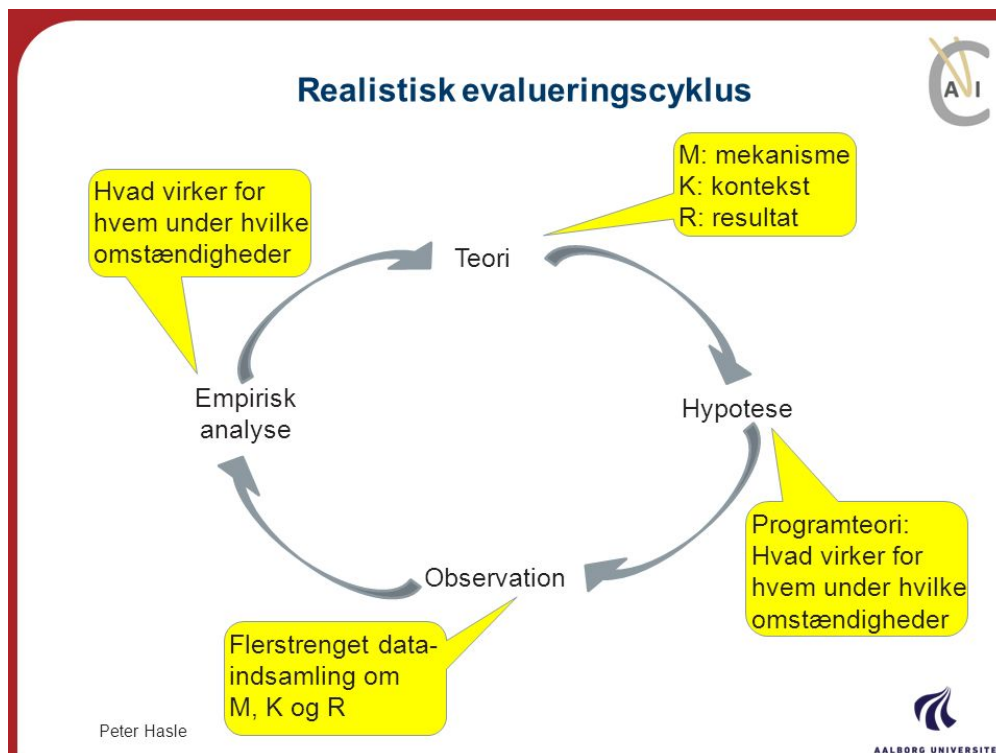
F.eks: Social kapital, er det en ressource, som folk kan have (netværk) eller er det en egenskab ved et kollektiv, at folk har tillid til hinanden og kan arbejde sammen? - Bourdiue VS Putnam

Idealtyper:

- Ikke noget ideal (i normativ forstand)
- Ikke nødvendigvis noget ekstremt
- Men en rendyrkning af nogle bestemte træk ved virkeligheden
- Som kan klargøre den indre forbindelse
- Og bruges til at beskrive virkelige fænomener – man beskriver afstanden til idealtypen på forskellige dimensioner
- Det er altså ikke en klassifikation af de *ting*, man ser
- Men et instrument til at få lidt orden i kompleks, uoverskuelig virkelighed

Vi kommer til:

- Klassisk eksempel: **Velfærdsmodeller** (socialdemokratisk/konservativ/liberal). Men der findes ingen rendyrket socialdemokratisk velfærdsstat i virkeligheden
- **Partityper**: Masseparti/catch all parti/kartelparti osv. Men der findes næppe et rendyrket kartelparti i virkeligheden
- **Varieties of capitalism**. LME og CME

I stedet for at måle på effekter, så ser man på indsatsens virkning og kigger på hvorfor den virker, det man vil med denne model, så vil man komme lidt tættere på og se på hvem den virker for, og hvorfor den har virket for én specifik målgruppe.

Principal (Den der bestemmer) -agent (Den er arbejder for principalen) teori og ”Moral hazard”

- Centraladministrationens myndighed er delegeret til en række lavere administrative og udførende led (f.eks. styrelser, kommuner, jobcentre eller regioner, sygehuse, sygehusafdelinger) og dermed er der skabt en kæde af hierarkiske forhold (principaler og agenter)
- Principalens problem (1) er, at agenten ikke altid har samme interesser som principalen selv
- Endvidere (2) er det umuligt for principalen at gennemskue om agenten er pligttopfyldende, hvilket agenten kan udnytte (”moral hazard”)
- En væsentlig styringsudfordring er derfor at mindske ”moral hazard”-problemer

Moral hazard – problemets løsning i den offentlige sektor:

- 1) Regler, overvågning af arbejdsprocesser og sanktioner (klassisk offentligt bureaukrati)
- 2) Økonomiske incitamenter, kontraktstyring, konkurrenceudsættelse, performance- og outputmåling, benchmarking, etc. (NPM)

Perikles om Athens demokrati:

- Alle er lige for loven (Gave fra staten)
- Alle deler magten (Gave fra staten)
- Alle respekterer loven, moralske normer og mennesker i autoritet (Tilbagebetaling af gaverne)
- Offentligt ansvar efter evner
- Fri og tolerant i alle livets sfærer – frihed, lighed og broderskab, man accepterer at folk ikke er helt ens, der er okay ikke at dele sammen mening
- Engagerede i statens opgaver.

Demokratiske værdifunktioner:

Strategiske værdifunktioner: Sikre fred, vækst, fred og sikkerhed

Epistemologiske værdifunktioner: Demokratiet fremmer → Rationalitet, erkendelse, lige hensyn, der ellers overses, hører toppens af samfundet, hvad de laveste af samfundet siger, mener og hvordan de har det? Der er en informationsstrøm mellem de forskellige samfundsgrupper. Demokrati er godt for at få input fra hele samfundet. Man er ikke bange for at sige, hvor man kan forbedre samfundet.

Dannelsesmæssige værdifunktioner: Rationalitet, medborgerdyder, autonomi, præferenceovervejsler, selvtillid, selvindsigt.

Øvelse: Hvad er grundtrækkende ved den optimistiske fortælling?

- Alt det gode ved demokratiet og de gode samfundet kan opnå gennem demokratiet.
- En dannelse af "vi" "os" mentalitet, fordi vi er sammen om samfundet.
- Demokratiet er et alternativ til et kaotisk samfund
- Det er en positiv frameing af de gaver demokratiet kan tilbyde og derved ligger der i disse gaver et skjult krav/en forventning om at samfundet legitimere staten.

Den skeptiske/pessimistiske fortælling: Den demokratiske velfærdstat har indbyggede spændinger

- Første ordens legitimitetskriser:
 - o Vi bliver stødt af de politikere gør eller nærmere ikke gør.
- Anden ordens legitimitetskriser:
 - o Rummer institutionerne ressourcerne til at reproducere sig selv over tid?
 - o Er der strukturelle modsætninger i samfundet, der skaber legitimitetskriser?

*Der står ikke noget om partier i grundloven, og der har der aldrig gjort.

*Der er også partier, der er laver uden for parlamentet, altså medlemsorganisationer.

Der er en tradition for at venstrepartierne er oprettet uden for parlamentet -

Forholdet vælgerparti-parlamentsparti:

- Partier på venstresiden har tradition for, at medlemmerne (vælgerpartiet) skulle have indflydelse på parlamentspartiets politik

På højresiden har parlamentsgruppen altid kunnet bestemme suverænt

(Hvor) har partimedlemmerne noget at skulle have sagt?

- Partiprogrammer (i de fleste partier, i hvert fald formelt)
 - Langt de fleste medlemmer kan melde ind med områder og forslag til de emner, der skal indgå i partiprogrammet.
- Kandidatopstilling (dog varierende grader af central kontrol)
 - Partierne kan opstille kandidater fra deres parti til forskellige formelle poster, og herigennem kan disse forsøge at gennemfører dele af partiets ønsker.

To danske eksempler på, at medlemsorganisationen ikke er *helt* død:

1. Socialdemokratiet 2012 debatoplæg Danmark 2032. Forslag om opgør med universelle velfærdsmodel: Mobilisering og markant afvisning fra medlemmerne
2. Venstres HB møde i Odense 2014: Forud for mødet flertal for at indkalde til ekstraordinært landsmøde for at vælge partiformanden.

2. Idealtyper af politiske partier

Elitepartier/Caucus or cadre parties:

- Manglende / løs organisation centreret om repræsentanten. Sikre opstilling/valg og ikke meget andet
 - Cadre → *En form for elite, der har specialiseret sig inden for en særligt felt. Disse er dog mest i dag forbundet med kommunismen, hvor der er en forventning om at disse lever op til et højt politisk engagement. De kan give elitær politisk lederskab til de masser der føler dem.*